

Odlomek iz „Romeo in Julija.“

Poslovenil J. Z.

Drugi čin, drugi nastop.

(Kapuletov vrt.)

(Konec.)

e: To ni vse nič res! On je moj pravi zakonski mož, poročen po vseh veljavnih pravilih abecedne vasí.

r: Drugi so me s teboj siloma vklepali v jarem; poročena pa nisva bila nikdar, še toliko ne, kakor je poročal slavni rokomávh Veliki Groga v Udnjem gozdu, ko je pod krivo brezo stal, rekoč:

In nomine patre, Če boljše dobiš,
Poročam te na kvatre; Pa to zapodiš.

A: Denašnja razprava mora nam vse to razbistriti. — Ker si neoženjen, kakor praviš, torej menda nimaš nič zaroda?

r: Zaroda? Nisem čisto brez njega ne. — Kaj pa čem? Povedati moram. — Prišla je taka prilika, da mi je Bog dal sina po imeni r, kterege pa ni več domá, kajti uže davno je šel med séverne Slovane, koder še zdaj abeceduje.

A: Kje in koliko si hodil v učilnico?

r: To mi je težko povedati, ker sem uže od rojstva imel zmerom opravek po vseh učilnicah, in ta posel mi je še zdaj, a ne samo po tej deželi, temuč po vesoljnem svetu, ker imam delež pri vsakej vednosti. Po učilnicah se pa nisem jaz nikdar učil, ampak drugi so se morali učiti mene, ker me je Bog ustvaril tako, da sem precej znal, kar zdaj znam.

A: Tožnica! ti se oglási in povedi, zakaj ga tožiš?

e: Slavni sodnji zbor! Opomniti moram najprvo, da mi je zeló nekoristno, ker se je tako hitro osnovala ta razprava, kajti noben doktor me v nágllici neče niti more zagovarjati. Naredilo se je torej, da se moram sama braniti tako srditemu nasprotniku, kakoršen je nezvesti r. Da, braniti se moram v pričo mnozih, preučenih poslušalcev, braniti jaz preuboga, nevedna ženica, ki ne znam niti državnih niti cerkvenih zakonov; jaz, ki nisem še nikdar imela pečata, niti sem kdaj sama koga tožila. Če ne bodem stavila besed, kakor bi trebalo, in kakor znajo odvetnici, ki imajo podmazane jezike, naj slavni sodnji zbor ne zabi moje vele neprijetne okolnosti, in sodi naj tako, da ne bode moja težka nezgoda meni delala nikakoršne kvare.

A: Tožnica! moram te posavriti, da ostani pri tožbi, kajti ura bode skoro polnoči.

r: Prosim besede. Samo nekaj bi rad ob kratkem.

A: Potlej govôri! Zdaj še ni vrsta na tebi.

r: Kaj taka je tedaj neokršena svoboda v govoru in zagovoru?

A: Torej naglo povedi, kar misliš.

r: Vsi dolgi izgovori moje nasprotnice so prazna slama. Povsod namreč dobro vemo, da je vsaka črka vdomačena v poslopji vsacega znanja; zatorej tudi zagovornika ne potrebujemo, kakor ga je na priliko treba ljudém, ki nimajo znanstev od konca do kraja vsi pod klobukom. Če je pa vsaka črka vdomačena v stanovanji vsacega znanja, ménim, da je tudi e. Vprašam tedaj: kako je to, da se dela tako nevedno, ko smo vsi preverjeni, da ní? Ako bi jaz tako blél, gotovo bi vse dejálo, da hočem preslepiti sodnike, naj bi mi praznoglavcu oprostili kazen.

A: Tožnica, zdaj se tí zopet oglási!

e: Kako hudobne in ležnjíve, kako níčeve so besede mojega trdosrčnega moža, umeje slavni sodnji zbor lahko brez mene; zato jaz o tej stvari ne bodem tratila nepotrebne govoričenja; naštetí hočem le najprvo vse zgodbe njegovih raznih porok, in dokazati, da r do zdaj pri nas ni bil še nikoli brez kake zveze, torej nikoli sam svoj, ali kakor on pravi, sámoglasen. Z le-tó povestjo pa bodem tudi ob enem razlagala nezvestobo navihanega dedca in svoje bridkosti. Kadar bode to v kraji, potem do dobrega pokažem, da tudi nikakor sámoglasen biti ne more. (Dal. prih.)

Jul. Ti veš, obdaja nočna tmina me,
Sicer oblila bi me rudečica
Zavoljo tega, kar ti prej sem djala.
O rada, rada zatajila bi,
Kar rekla sem, al proč s hinavšino!
Povej, me ljubiš? Trdil boš gotovo,
In jaz zaupam ti. Če bi prisegel,
Nezvest postal bi morda. Jupiter
Se ruga preljublencem krivorotnim.
O dragi Romeo, me ljubiš ti?

Obstani mi, al če te misel vname,
Da se prehitro vdam, se mrzit' čem,
Grbati čelo in odpraviti
Snubitelja, inači pa nikdar.

Moj dragi Montagi, prenežna sem,
In lehkodušna bi se ti dozdelá;
Al zvestejša ostanem ti, prijatelj,
Kot druge, ki se nosijo ohole.

Tud' jaz bi bila se potajila,
Ako ne bil bi slišal tak nenadno
Govor ljubezni moje. Ah, odpusti;
Ne grajaj mi obljube te prenagle,
Ker ti izdala noč je srce moje.

Rom. Prisežem, Julija, pri sveti luni,
Ki sreberno obsija té drevé. —

Jul. Pri luni ne prisegaj, pri lažnjivi,
Ki vedno, večno svoj obraz spreminja,
Da ne enako tvoje bo ljubljenje.

Rom. Pri čem tedaj?

Jul. O raji ne prisegaj!
Al če te volja je, pri sebi le,
Pri temu, kterege častim kot boga.
Verujem vse.

Rom. Pri vročem srcu svojem —

Jul. O naj! Čeravno radost ti si moja,
Ne veselí me te noči zaveza.
Prenagla je in nepremišljena,
Podobna blisku, ki je davno proč,
Če kdo poreče „bliska.“ — Lahko noč!

Naj te ljubezni popica cveti
V poletji, dokler spet se vidiva.
Prelahko noč. O da bi radost ta,
Ki me razgré, tud' v tvojih prsih b'la!

Rom. Tak brez tolažbe vse me zapustiš?

Jul. Kako bi več tolažbe poželel?

Rom. Prisego da me ljubiš ti — za mojo.

Jul. Prisego čul si, preden si želel,
In vendar bi nazaj jo rada vzela.

Rom. Zavrgla bi jo rada? Zakaj, ljuba?

Jul. Da bi jo samovoljna zopet dala.
Al sebi to le vošim, kar imam.
Ljubljenje moje morji je enako
Po globosti neskončni. Več ko dam,
Tem več imam; oboje je nezmerno.

(Dojnica kliče znotraj.)

Me kličejo. Z Bogom, prijatelj moj!
Zdaj, dojnica! — Ostani zvest mi, dragi!
O čakaj malo tú, se vrnem koj.

(odide.)

Rom. O srečna, srečna noč! Bojim se le,
Ker noč je zdaj, da vse bi bilo sanje,
Presladko le, premilo za resnico.

(Julija se spet prikaže.)

Jul. Še tri besede, ljubi Romeo! —
Če dober je namen ljubezni tvoje,
In zakon vzrok, oznani jutri mi
Po poslu, kterege ti bom poslala,
Kje in kedaj se bova poročila.
Ti k nogam srečo svojo položim,
In spremljam te, ljubljen'c, po celem svetu.

Dojnica (znotraj):

Gospodična!

Jul. Če drugih misli si,

Te prosim —

Dojnica. Gospodična!

Jul. Pridem koj! —

- Ne snubi dalje, pusti žalost mi.
Zjutraj poslala bom —
- Rom.** Pri duši moji!
- Jul.** O tisučkrat lahko, lahko noč!
(odide.)
- Rom.** Gorjé tisučkrat mi, če ti si proč!
Kot fant od bukvic — ljubljenc k ljubci teče,
Kot otrok dom — je zapustiti neče!
(odide počasno.)
- Jul.** (se vrne.) Stoj, Romeo, stoj! — Z glasom sokolovim
Sokola blagega nazaj bi zvala;
Al sila zmolkla je, glasu sovražna,
Votline sicer jek razgnala bi,
In hripav jezik njen omamila
Z glasom imena „Romeo“ donečim.
- Rom.** Srce le moje ime moje kliče,
O srebrn zvon za ljubčeka ponoči,
Za poslušavca muzika!
- Jul.** Romeo!
- Rom.** O ljuba mi!
- Jul.** Povej, o kateri uri
Naj pošljem zjutraj k tebi?
- Rom.** Ob devetih.
- Jul.** Ah dvajset let se mi do té bo zdelo!
Nevem, zakaj nazaj te zvala sem.
- Rom.** Naj čakam tū, dokler se boš spomnila!
- Jul.** Pozabila bom koj, da tukaj čakaš,
V presladkih mislih, da sem tebe blizo.
- Rom.** In jaz bom stal, da pozabila bi,
Pozabila še, da sem kje domá.
- Jul.** Zdaj jutro vstane. Htela bi, da greš,
Kot ptiček, kterege le deklica
Iz rok spusti in spet kot jetnika,
Oklenjen'ga na niti svilnati,
Potem, če volja ji, nazaj potegne,
Ker prostosti mu dovoliti neče.
- Rom.** O, če bi ptiček bil!
- Jul.** Če bil bi to!
Al iz ljubezni bi te umorila.
Zdravstvuj! O sladka bol, se poslovit;
B' dajala slovo, dokler pride svit!
(odide.)
- Rom.** Očesom tvojim spanje, prsom mir!
Ak' bil bi jaz te radosti izvir!
Poiskat' zdajci čem puščavnika,
Da vrli mož nasvèt mi dober dá.

Slovensko slovstvo.

* *Popotni spominki. Romanje k sv. Krvi v zgornjem Gorotanu. V častilni spomin štiristoletnice slavne ljubljanske škofije popisal Jožef Levičnik. Natisnil in založil Jožef Blaznik v Ljubljani 1863.*

Kolikor bolj spoznavamo zgodovino, naravno lepoto in bogastvo naše domovine, toliko bolj jo ljubimo. Vsak spis, ki nam opisuje pokrajine mile Slovenije, pripomore toraj veliko k živejšemu domoljubju in ima že zarad tega svojo vrednost. Ako je pa vrh tega še lepo, mikavno in živo pisan, množi našo še majhno potopisno literaturo, ima tedaj tudi literarno vrednost. To dvojno vrednost imajo navedeni „popotni spominki“, vendar bolj prvo kakor drugo. Popisuje nam kot potopisec občeno znani gosp. pisatelj v tej 64. strani dolgi knjižici kraje, „ki so spadali ali pa še spadajo k zemlji slovenski“, in so bili nekdanj pod škofijstvom ljubljanskim. Kar se tiče pisave, porok nam je izurjeni potopisec sam, da je dobra; lahko rečemo, da nemški Korošci ne premorejo tako natančnega potopisa ziljske, dravske, beljske doline in sv. Krvi, kakor je Levičnikovo romanje; tū najdeš, dragi popotnik k sv. Krvi, vse tako natanko in resnično popisano, da gotovo ne zgrešiš Zvonika, če si mutast in še gluh vrh tega. Tū ti je na drobno popisana vsaka vasica, kako je bila in kako je zdaj, nobena rečica in noben griček ni pozabljen. Sploh se nam je varovati, kadar kraje popisujemo, da ne postanemo malenkostni, da ne govorimo o rečéh, ki ne mikajo čitatelja, ki ga le dolgočasijo.

Posebno ogibati se je subjektivosti, da se ne suče vse le okrog nas, da ni zmirom na vrsti besedica „jaz“, da ne delamo opazek neprilicnih in nepotrebnih in da se ne ponavljajo vedno oblike: „pot me je peljala, pot gré navzdol ali vkreber in več družih“, da se čitatelju ne zmeša glava. V omenjenem romanji najdemo nekatere reči prav dobro izpeljane. Lep je popis, kako je bilo v Mohorju, ko sta cesar in cesarica prišla; resničen je popis „iz glorieta“ na strani 23, mikaven je popis beljske doline in živo nam opisuje pot na „pasterični ledenik.“ Nihče naj ne gré brez te knjižice k sv. Krvi! Prepričal se bode, da je za romarja ko nalašč. Posebno naj bi ne opustili slovenski Korošci, omisliti si to knjigo, da zvedó, kaj imajo in kaj so nekdanj imeli. Želeti je, da bi tudi drugi pisatelji posnemali lepi izgled domoljubnega gosp. Levičnika, da s časom dobimo potopise iz vse Slovenije, ki bi se dali potem v posebnej knjigi na svitlo, da nam v živi in iskreni besedi predstavlja, kar vidimo narisano v Kozlerjevem zemljevidu. P.

Deželni zbori.

Deželni zbor goriški.

Tudi nam vlada ni potrdila lani sklenjene občinske (komunske) postave, ker dva stavka, namreč „da sme vsaka davkarska (katastralna) občina med svojimi mejami samosvoje opravila sama opravljati“, in „da vojaške (militarske) osebe ne morejo biti izvoljene v občinski odbor, nista bila vladi všeč. Winkler kot poročevalec o tej zadevi je v izvrstnem, obširnem svojem sporočilu naposled nasvetoval, da le iz vzrokov primernosti priporoča odbor, da naj se sprejme srenjska postava, po vladini volji popravljena, da se ne bo zavoljo nje pomanjkanja, Bog zna kako dolgo, odlagala nova uredba (organizacija) občin, ktera mora biti podlaga tudi politiški in sodnijski uravnavi, in po kateri občine že davno hrepenijo. Nazadnje so bili vsi na Dunaji zavrženi paragrafi, kakor vlada hoče, predelani, po odsekovem nasvetu sprejeti. Po tem takem smemo upati, da bomo imeli v kratkem občinsko postavo gotovo in potrjeno. — V postavi zastran skladanja, kadar se šole zidajo, ktere ni cesar zato potrdil, ker je bil zbor v §. 1 patronate občnih zalogov (fondov) obdržal, bil je omenjeni paragraf po vladinem predlogu sprejet. Zastran politiške privolitve pri zakonih (poročevalec Doliak) je zbor enoglasno svoje mnenje izrekel, da, ker ni pri nas ta privolitev nikdar postavne veljave imela, naj se nepogojno odpravi. „Umni Gosp.“

Deželni zbor v Ljubljani.

V 6. seji (14. dan t. m.) je bilo najprvo na vrsti poročilo denarstvenega odbora o stroških zemljišne (gruntne) odveze za 1865. leto. Poročevalec je bil dr. Zupan, ki v imenu odborov svetuje: 1) naj potrdi zbor za 1865. leto na 629.470 gold. preudarjene stroške in na 688.050 gold. preudarjene dohodke, po katerih bi ostalo 58.580 gold. gotovine, ktera naj se dá na obresti; 2) da pa se nabere, kar ima plačati dežela, naj se dovoli 26 odstotkov priklada zemljišnih, hišnih in družih neposrednih davkov brez vojskinega priklada užitnini (verzehrungssteuer) od vseh močnih pijač in od mesa. — Gosp. Mullej povdarja potrebo, da bi se hitro dovršila zemljišna odveza in da bi pri gozdéh ne bilo treba vedno samih logarjev imeti za izvedence, jemali naj bi se tudi drugi izvedeni možjé, ker potem bi šlo delo hitrejše od rok. Nasvetoval je: 1) vsaka dva mesca naj bi se po časnikih na drobno povedalo, kaj se je opravilo v tem poslu; 2) kjer bi zahtevala potreba, naj bi se k tej stvari poklicali tudi